

Dosarul nr. 2rac-308/2021

2-19201696-01-2rac-03122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. R. Pulbere)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, V. Buhnaci, D. Dulghieru)

ÎNCHEIERE

19 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Aliona Miron

Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect” împotriva Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” cu privire la anularea facturilor și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Apă Canal Chișinău” și a fost menținută hotărârea din 04 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă:

La 18 decembrie 2019 IMP „Chișinăuproiect” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” cu privire la anularea facturilor și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 30 iunie 2000 a încheiat cu SA „Apă-Canal Chișinău” contractul nr. 2-620-33 pentru livrarea apei potabile și recepționarea apelor uzate, care acționează până în prezent.

A relevat că, la situația de la zi, nu a înregistrat datorii la achitarea serviciilor prestate de către pârât, privind achitarea volumului de apă potabilă livrată, precum și al serviciilor de canalizare, însă, cu începere din luna mai 2019, de rând cu expunerea spre plată a serviciului efectiv prestat de livrare a apei potabile și recepționarea apelor uzate, SA „Apă-Canal Chișinău” a perfectat și eliberat facturi fiscale, indicând destinația plății pentru serviciul de canalizare la depășirea normelor CMA, și respectiv, plăți suplimentare pentru depășirea CMA a poluanților în apele uzate evacuate.

A explicat reclamantul că, drept temei de perfectare și înaintare spre plată a facturilor fiscale pentru serviciul de canalizare și plăți suplimentare pentru depășirea

CMA a poluanților în apele uzate evacuate, pârâtul a invocat rezultatele încercărilor probelor prelevate la 16 mai 2019 și 02 octombrie 2019 din căminele de deversare a apelor uzate de la sediul ÎM „Chișinăuproiect”, efectuate de Laboratorul Ape Uzate Agenți Economici subdiviziune SA „Apă-Canal Chișinău”.

A menționat reclamantul că rapoartele de prelevare a probelor apei uzate menționate nu conțin toată informația necesară pentru a avea o putere probantă, în special cu referire la actul sau documentul normativ privind modul de preluare a mostrei, identificarea echipamentului utilizat pentru proba prelevată, volumul total al obiectului inspectat, modul de prelevare a probei punctuale și celei medii în dependența de volum, care ar demonstra că eșantionul prelevat este reprezentativ, modul efectuării analizelor probelor transmise laboratorului pentru încercări cu referire la respectarea standardelor în domeniu, condițiile de mediu în timpul prelevării, păstrării, transportării probelor, toate în cumul având o influență majoră asupra stabilității și omogenității probelor, care are o compoziție destul de complicată și influențează în mod direct rezultatele încercărilor.

A invocat reclamantul că, alimentarea cu apă potabilă și servicii de canalizare a clădirii, servicii prestate de SA „Apă-Canal Chișinău” din contractul nr. 2-620-33 din 30 iunie 2000, a fost asigurată doar pentru scopuri menajere, institutul neutilizând ape industriale, tehnologice. În asemenea circumstanțe, este contrară legislației prelevarea din 16 mai 2019 și 02 octombrie 2019 a probelor de la sediul IMP „Chișinăuproiect”, cât și efectuarea încercărilor acestor probe. Contractul nr. 2-620-33 din 30 iunie 2000 nu stabilește careva concentrații maxime admisibile pentru apele uzate evacuate, iar între IMP „Chișinăuproiect” și SA „Apă-Canal Chișinău” nu a fost încheiat un acord sau contract cu privire la recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți.

A considerat că, facturile fiscale contestate nu confirmă prestarea a careva servicii și nu reflectă volumul real al serviciilor prestate, fiind perfectate și eliberate eronat, considerent din care urmează a fi anulate.

În ordinea soluționării extrajudiciare a litigiului, pârâtul, prin scrisoarea din 10 decembrie 2019 a respins cererea prealabilă înaintată de reclamant la data de 07 noiembrie 2019.

A solicitat reclamantul IMP „Chișinăuproiect”, anularea rapoartelor de prelevare a probelor de ape uzate din 16 mai 2019 și 02 octombrie 2019 și a facturilor fiscale Seria AAG 7277059 din 28 mai 2019, Seria AAG 9818551 din 19 iunie 2019, Seria AAH 1568028 din 24 iulie 2019, Seria AAH 5785337 din 23 septembrie 2019, Seria AAH 7421640 din 31 octombrie 2019, Seria AAH 9802880 din 22 noiembrie 2019 emise de SA „Apă-Canal Chișinău”.

Prin hotărârea din 04 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă integral acțiunea depusă de IMP „Chișinăuproiect” și au fost anulate facturile fiscale Seria AAG 7277059 din 28 mai 2019, Seria AAG 9818551 din 19 iunie 2019, Seria AAH 1568028 din 24 iulie 2019, Seria AAH 5785337 din 23 septembrie 2019, Seria AAH 7421640 din 31 octombrie 2019, Seria AAH 9802880 din 22 noiembrie 2019 emise de SA „Apă-Canal Chișinău”. A fost încasată de la SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul IMP „Chișinăuproiect” cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 800 de lei. A fost încasată de la SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 128,03 lei.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 08 decembrie 2020 (conform plicului anexat), SA „Apă-Canal Chișinău” a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău” și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

În susținerea soluției sale, instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 3 alin. (1), 4, 14 lit. c), 17 lit. a), b), c), d), h) și i), 22 alin. (1), 22 alin. (14), (16), 18, (21), 27 alin. (1), 35 alin. (13) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013 și pct. 6, 8, 19², 19⁴, 19²¹, 19²² din Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale adoptate prin Hotărârea Guvernului RM nr. 950 din 25 noiembrie 2013.

În temeiul normelor de drept enunțate Colegiul civil al instanței de apel a reținut că prima instanță corect a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, bazându-și concluzia pe faptul că prestatorul SA „Apă-Canal Chișinău” nu a probat faptul că între părți a fost încheiat un acord privind evacuarea apelor uzate supra-încărcate, cu stabilirea coeficientului pentru încărcarea suplimentară cu volume de ape uzate și/sau poluanți ce depășesc concentrația maxim admisibilă, iar pârâtul, în situația în care pretinde de la reclamanți achitarea unor plăți suplimentare în baza facturilor, ultimul are obligația expresă de a indica modalitatea de plată a sumei înaintate spre plată reclamanților precum și să indice temeiul de drept în baza căreia este formulată solicitarea, or, impunerea în mod unilateral a unui tarif diferențiat de către operator atestă o incertitudine ce nu poate fi înlăturată de către instanță la examinarea legalității actului contestat.

Instanța de apel a accentuat că, apelantul SA „Apă-Canal Chișinău” și-a întemeiat obiecțiile pe faptul că facturile menționate supra au fost emise din motivul că obligația de plată urmează a fi asumată de IMP „Chișinăuproiect” în temeiul pct.3.2.1. al contractului nr.2-620-33 din 30 iunie 2000 încheiat între părți, precum și pe faptul că în probele de ape uzate prelevate a fost stabilită o depășire a normativelor concentrațiilor maxim admisibile, prevăzute în Anexa 1 la Regulamentul, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013.

În aceeași ordine de idei, Colegiul civil al instanței de apel a apreciat ca fiind fondate concluziile primei instanțe, referitor la faptul că SA „Apă-Canal Chișinău”, a folosit ca coeficient proporția dintre rezultatele investigațiilor de laborator a probei prelevate de facto și normativul aprobat conform Anexei 1, aplicând un coeficient și o formulă de calcul a plăților suplimentare diferită de cea ce este reglementată de Metodologia de calcul a plăților suplimentare pentru depășirea CMA a poluanților la evacuarea apelor uzate în sistemul public de canalizare de la Anexa 7, care determină coeficientul de plată ca cantitate totală de poluanți descărcată peste limita admisă pentru perioada de calcul.

Mai mult ca atât, Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisari de apă pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 950 din 25 noiembrie 2013, prevede expres necesitatea stabilirii de către operator pentru fiecare consumator în parte, la încheierea acordului de preluare a apelor

uzate/contractului de prestare/furnizare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, a periodicității prelevării probelor de apă uzată evacuată în sistemul public de canalizare. Totodată, potrivit metodologiei, calculul plății suplimentare pentru valorile depășite ale indicatorilor de calitate/CMA se efectuează pentru fiecare poluant/indicator de calitate ce a depășit valoarea admisibilă și pentru fiecare gură de evacuare specificată în acordul de preluare a apelor uzate și/sau în contractul de prestare/furnizare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare.

Corespunzător, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a stabilit că, facturile fiscale Seria AAG 7277059 din 28.05.2019, Seria AAG 9818551 din 19.06.2019, Seria AAH 1568028 din 24.07.2019, Seria AAH 5785337 din 23.09.2019, Seria AAH 7421640 din 31.10.2019, Seria AAH 9802880 din 22.11.2019 emise de SA „Apă-Canal Chișinău” au fost emise contrar prevederilor Legii nr. 303/2013, neavând careva suport legal, din care motiv au fost anulate.

La 24 septembrie 2021 SA „Apă-Canal Chișinău” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii și încasarea taxei de stat la declararea recursului și a apelului.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, le consideră neîntemeiate, deoarece instanțele de judecată ierarhic inferioare au aplicat prevederi ale legii care nu trebuiau să fie aplicate și anume pct. 19², 19⁴, 19²¹, 19²², inclusiv Anexa nr. 7 (pct. 1, 2,4,6) din Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și diversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013.

A susținut că potrivit Hotărârii Guvernului nr. 92 din 19 februarie 2020, noile modificări care vor putea intra în vigoare abia începând cu data de 01 ianuarie 2022 în redacția nouă a Regulamentului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950/2013, nu puteau fi considerate aplicabile de către instanța de fond și instanța de apel, din considerentul că facturile fiscale au fost emise de către recurent în perioada lunilor mai, iunie și iulie, septembrie, octombrie și noiembrie anul 2019. Mai mult, Anexa nr. 7 în temeiul căreia instanța de fond s-a expus asupra cauzei, la fel va intra în vigoare la 01 ianuarie 2022, or în redacția 2019 a Hotărârii Guvernului nr. 950/2013 nu sunt prevăzute decât 6 anexe la momentul emiterii facturilor fiscale.

Instanțele de judecată au aplicat eronat analogia legii și analogia dreptului. A considerat eronate concluziile instanțelor de judecată inferioare în ceea ce privește inexistența raportului juridic dintre recurent și intimat. Or, la caz instanța de recurs urmează să rețină, atât drepturile, cât și obligațiile ambelor părți reglementate în contractul nr. 2-620-33 din 30 iunie 2000 privind furnizarea serviciilor de alimentare cu apă și recepționare a apelor uzate.

Mai mult, în contractul nominalizat, încheiat între recurent și intimat nu era necesară instituirea nivelurilor maxim admisibile a poluanților, deoarece acestea sunt stabilite de cadrul normativ pertinent, iar prin contractul dat intimatul și-a asumat obligația să nu depășească nivelurile respective.

A mai susținut că concluziile expuse în actele judecătorești sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei. Drept urmare, poziția instanței de apel illogic a admis concluziile primei instanțe expuse în pct. 47, 48, 49, 50, 52, 53, 59 din hotărârea sa,

fapt ce a dus la pronunțarea unor acte judecătorești contradictorii, deoarece pe de o parte s-a constatat că SA „Apă-Canal Chișinău” a demonstrat prin probe reale și veridice rezultatele investigațiilor de laborator, ca urmare a prevalării probelor de ape uzate deversate de către intimat în colectorul municipal de canalizare, fiind depistate depășiri ale concentrației maxim admisibile și că just au fost aplicate prevederile art. 22 alin. (18) din Legea nr.303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, prin care au fost aplicate plățile suplimentare. Pe de altă parte, instanțele inferioare au constatat, că în pofida faptului că, IMP „Chișinăuproiect” are obligația „de a achita evacuarea apei uzate cu depășirea CMA, acestea prin actele judecătorești inferioare emise – absolvă intimatul de la orice obligație, fără a conștientiza faptul că obligația consumatorului, altul decât cel casnic, este de a-și instala o stație proprie de epurare locală, fiind imputată prin prevederile punctului 10 din Hotărârea Guvernului nr. 950/2013 în scopul contracarării fenomenului deversărilor apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți de către intimat în colectorul urban de canalizare în vederea diminuării impactului acestui fenomen asupra deteriorării rețelelor publice de canalizare și asupra mediului.

Mai mult, atât prima instanță, cât și instanța de apel au ignorat o probă incontestabilă, anexată la materialele dosarului și anume Prescripția nr. 01-06/1490, 01-2389 din 28 noiembrie 2019, 12 noiembrie 2019 privind înlăturarea neconformităților în procesul de evacuare a apelor uzate în colectorul urban de canalizare, emisă de către Inspecția pentru Protecția Mediului Chișinău, în adresa Institutului Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect”, prin care s-a dispus intimatului ca în termen de 6 luni de zile, din data recepționării prescripției, să proiecteze și să construiască stația de preepurare a apelor uzate proprii, cu informarea IPM Chișinău despre prescripția emisă de către IPM Chișinău, dar nici nu a contestat-o în instanța de judecată în termenul prevăzut de legislație.

Adițional instanțele de judecată au reținut la caz prevederile art. 22 alin. (14) din Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, iar pe de altă parte, nu au constatat faptul că intimatul nu a depus către SA „Apă-Canal Chișinău” o cerere privind încheierea unui astfel de contract. Or, intimatul fiind de acord cu clauzele contractului nr. 2-620-33 din 30 iunie 2000 privind furnizarea serviciilor de alimentare cu apă și recepționare a apelor uzate, nu a mai solicitat în formă scrisă încetarea acestui contract în scopul încheierii unui nou sau alt tip de contract.

La 03 decembrie 2021, în adresa Institutului Municipal de Proiect „Chișinăuproiect” a fost expediată copia cererii de recurs depusă de SA „Apă-Canal Chișinău” cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d.19, vol. II).

La 03 ianuarie 2021, Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect” a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului declarat de SA „Apă-Canal Chișinău”.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 19 iulie 2021 și a fost recepționată de către recurent la 04 august 2021 (f. d. 210, vol. I, f.d. 15, vol. II).

Astfel, recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 24 septembrie 2021, adică în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursului declarat de SA „Apă-Canal Chișinău” completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău” urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Aliona Miron

Iurie Bejenaru